

รายงานการประชุม
คณะกรรมการวัดที่ดินสมุนไพรม
ครั้งที่ ๑/๒๕๖๓
วันพฤหัสบดีที่ ๒๕ มิถุนายน ๒๕๖๓
ณ ห้องประชุมไชยวงศ์ชูชาติ สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

ผู้มาประชุม

๑.	นางอุมาพร พิมลบุตร	รองปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์	ประธาน อนุกรรมการ
๒.	นางกาญจนา แดงรุ่งโรจน์	ผู้อำนวยการสำนักตรวจราชการ แทน ผู้ตรวจราชการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์	รองประธาน อนุกรรมการ
๓.	รศ.ภญ.รุ่งระวี เต็มศิริฤกษ์กุล	ที่ปรึกษาคณะกรรมการขับเคลื่อนพัฒนาผลผลิต สมุนไพรมที่มีศักยภาพ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์	อนุกรรมการ
๔.	นายวุฒิพงษ์ อินทรธรรม	ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาพันธุ์โคเนื้อ ผู้แทนกรมปศุสัตว์	อนุกรรมการ
๕.	นายสมศักดิ์ สุขจันทร์	ผู้อำนวยการกองนโยบายและแผนการใช้ที่ดิน ผู้แทนกรมพัฒนาที่ดิน	อนุกรรมการ
๖.	นางสาวศรีสุดา โท้ทอง	นักกีฏวิทยาชำนาญการพิเศษ สถาบันวิจัยพืชสวน ผู้แทนกรมวิชาการเกษตร	อนุกรรมการ
๗.	นายจันท ไชยจักร	นักวิทยาศาสตร์ชำนาญการพิเศษ ผู้แทนกรมป่าไม้	อนุกรรมการ
๘.	นางปวีณา เชื้อผู้ดี	นักวิชาการป่าไม้ปฏิบัติการ ผู้แทนกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง	อนุกรรมการ
๙.	นายปิยชาติ ไตรสารศรี	นักวิทยาศาสตร์ชำนาญการพิเศษ ผู้แทนกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช	อนุกรรมการ
๑๐.	นางสาววารุณี จิรวัดนาพงศ์	เภสัชกรชำนาญการพิเศษ ผู้แทนกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์	อนุกรรมการ
๑๑.	นายวิทยา คำภูแสน	นักวิชาการปฏิรูปที่ดินชำนาญการ ผู้แทนสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม	อนุกรรมการ
๑๒.	นางศศิวิมล ทับแย้ม	นักวิชาการมาตรฐานชำนาญการพิเศษ ผู้แทนสำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหาร แห่งชาติ (มกอช.)	อนุกรรมการ
๑๓.	นายสุริยันตร์ ฉะอุ่ม	นักวิจัย ผู้แทนสำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี แห่งชาติ (สวทช.)	อนุกรรมการ
๑๔.	นายปิยวุฒิ วิหังษ์	หัวหน้ากองธุรกิจพืชผล ผู้แทนองค์การตลาดเพื่อเกษตรกร	อนุกรรมการ
๑๕.	นางพรเพ็ญ วรวิลาวัลย์	ผู้อำนวยการ ผู้แทนองค์การอุตสาหกรรมป่าไม้	อนุกรรมการ

๑๖. นายวรยุทธ บุญมี	ผู้อำนวยการกองนโยบายเทคโนโลยีเพื่อการเกษตร และเกษตรกรรมยั่งยืน สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์	อนุกรรมการและเลขานุการร่วม
๑๗. นางสาวสุนดา มณีพิทักษ์	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ ผู้แทนกองนโยบายเทคโนโลยีเพื่อการเกษตรและเกษตรกรรมยั่งยืน	ผู้ช่วยเลขานุการ
๑๘. นางสาวชนิษฐา พงษ์ปรีชา	ผู้อำนวยการกลุ่มส่งเสริมพืชสมุนไพรและเครื่องเทศ ผู้แทนสำนักส่งเสริมและจัดการสินค้าเกษตร กรมส่งเสริมการเกษตร	ผู้ช่วยเลขานุการ
๑๙. นางกัญญา อินแพง	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ ผู้แทนกองพัฒนายาแผนไทยและสมุนไพร กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก	ผู้ช่วยเลขานุการ

ผู้ไม่มาประชุม

๑. ผู้แทนสำนักงานพัฒนาการวิจัยการเกษตร (องค์การมหาชน)
๒. ผู้อำนวยการสำนักส่งเสริมและจัดการสินค้าเกษตร กรมส่งเสริมการเกษตร
๓. ผู้อำนวยการกองพัฒนายาแผนไทยและสมุนไพร กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก

ผู้เข้าร่วมประชุม

๑. นางมณฑกา ธีรชัยสกุล ผู้อำนวยการกองสมุนไพรเพื่อเศรษฐกิจ กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก
๒. นายกฤษณะ จันทะนารักษ์ นักวิชาการมาตรฐานปฏิบัติการ สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ (มกอช.)
๓. นางสาวพิชญารัตน์ วรรณวุฒิกุล เกษีซกรปฏิบัติการ กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก
๔. นางทิพวรรณ นกงาม เจ้าพนักงานคอมพิวเตอร์ กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง
๕. นางสาววิยวรรณ บุญทัน นักวิชาการเกษตรชำนาญการพิเศษ กรมวิชาการเกษตร
๖. นางสาวกัลยาภัสร์ แก้วขาว นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ กองนโยบายเทคโนโลยีเพื่อการเกษตรและเกษตรกรรมยั่งยืน
๗. นายยอดบุญ ศรีสุภาพ นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ กองนโยบายเทคโนโลยีเพื่อการเกษตรและเกษตรกรรมยั่งยืน
๘. นายอณัฐสร ตีลา นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ กองนโยบายเทคโนโลยีเพื่อการเกษตรและเกษตรกรรมยั่งยืน
๙. นายธนัท ศิริเอาทารย์ เจ้าหน้าที่ระบบคอมพิวเตอร์ กองนโยบายเทคโนโลยีเพื่อการเกษตรและเกษตรกรรมยั่งยืน
๑๐. นายสมภพ พันธุ์สุวรรณ เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป กองนโยบายเทคโนโลยีเพื่อการเกษตรและเกษตรกรรมยั่งยืน

๑๑. นางสาวเจนจิรา ลัดดาวรากรณ์ เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ
กองนโยบายเทคโนโลยีเพื่อการเกษตรและเกษตรกรรมยั่งยืน
๑๒. นางสาวสุธาทพร พวงภู่งู เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ
กองนโยบายเทคโนโลยีเพื่อการเกษตรและเกษตรกรรมยั่งยืน
๑๓. นายเอกชัย เดชอุดม นักวิชาการคอมพิวเตอร์
สำนักตรวจราชการ
๑๔. นางสาวศันสนีย์ อธิญาสน์ นักวิชาการเกษตรชำนาญการพิเศษ
กรมพัฒนาที่ดิน
๑๕. นางสาวพิมพ์อัปสร พนมคำ เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน
กรมพัฒนาที่ดิน
๑๖. นางสาวสุภาวดี ภูมิโคกรักษ์ กรมวิชาการเกษตร
๑๗. นางสาวพรทิพย์ เปรมยิ่ง นักวิชาการปฏิรูปที่ดินปฏิบัติการ
สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม
๑๘. นางสิริดา อุปันนท์ นักวิชาการเกษตรชำนาญการพิเศษ
กรมส่งเสริมการเกษตร
๑๙. นายสรณ์สิริ ศรีโมรา นักวิเคราะห์นโยบายและแผน
กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก
๒๐. นายพงศ์พิพัฒน์ อธิมัยตระกูล เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน
กองนโยบายเทคโนโลยีเพื่อการเกษตรและเกษตรกรรมยั่งยืน
๒๑. นางสาวสาวิตรี ตาเกียง นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ
กองนโยบายเทคโนโลยีเพื่อการเกษตรและเกษตรกรรมยั่งยืน
๒๒. นางสาวศิวกานต์ สมศักดิ์ นักวิเคราะห์นโยบายและแผนปฏิบัติการ
กองนโยบายเทคโนโลยีเพื่อการเกษตรและเกษตรกรรมยั่งยืน
๒๓. นายสิริโรจ โภคสุวรรณ เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป
กองนโยบายเทคโนโลยีเพื่อการเกษตรและเกษตรกรรมยั่งยืน
๒๔. นายสุรโกศล ศรีเอี่ยม นักวิเคราะห์นโยบายและแผนปฏิบัติการ
กองนโยบายเทคโนโลยีเพื่อการเกษตรและเกษตรกรรมยั่งยืน
๒๕. นายพงษ์เทพ จิตหาญ นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ
กองนโยบายเทคโนโลยีเพื่อการเกษตรและเกษตรกรรมยั่งยืน

เริ่มประชุมเวลา ๐๙.๓๐ น.

ระเบียบวาระที่ ๑ เรื่องประธานแจ้งให้ที่ประชุมทราบ

ประธานคณะอนุกรรมการวัตถุพิษสมุนไพร แจ้งให้ที่ประชุมทราบว่า การประชุมครั้งนี้เป็นการประชุมครั้งที่ ๑ จึงไม่มีเรื่องรับรองรายงานการประชุม
ที่ประชุมรับทราบ

ระเบียบวาระที่ ๒ เรื่องเพื่อทราบ

๒.๑ คำสั่งคณะกรรมการนโยบายสมุนไพรแห่งชาติ ที่ ๑/๒๕๖๓ เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อนภารกิจของคณะกรรมการนโยบายสมุนไพรแห่งชาติ ลงวันที่ ๒๔ เมษายน พ.ศ. ๒๕๖๓

ผู้อำนวยการกองนโยบายเทคโนโลยีเพื่อการเกษตรและเกษตรกรรมยั่งยืน นำเสนอองค์ประกอบคณะกรรมการ คณะที่ ๓ คณะอนุกรรมการวัตถุพิษสมุนไพร มีปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นประธานคณะกรรมการ รองปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ที่ได้รับมอบหมาย และผู้ตรวจราชการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ที่ได้รับมอบหมาย เป็นรองประธานคณะกรรมการ ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้แทนจากหน่วยงานต่าง ๆ จำนวน ๑๓ หน่วยงาน เป็นอนุกรรมการ ผู้อำนวยการกองนโยบายเทคโนโลยีเพื่อการเกษตรและเกษตรกรรมยั่งยืน สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ผู้อำนวยการสำนักส่งเสริมและจัดการสินค้าเกษตร กรมส่งเสริมการเกษตร และผู้อำนวยการกองพัฒนายาแผนไทยและสมุนไพร กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก เป็นอนุกรรมการและเลขานุการร่วม รวมมีคณะกรรมการทั้งสิ้นจำนวน ๒๖ ท่าน

มติที่ประชุม รับทราบ

๒.๒ รายงานการดำเนินงานขับเคลื่อนสมุนไพรเพื่อเศรษฐกิจ ภายใต้แผนแม่บทแห่งชาติว่าด้วยการพัฒนาสมุนไพรไทย ฉบับที่ ๑ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔

ผู้อำนวยการกองสมุนไพรเพื่อเศรษฐกิจ กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก นำเสนอให้ที่ประชุมรับทราบ ดังนี้

องค์ประกอบคณะกรรมการนโยบายสมุนไพรแห่งชาติ ประกอบด้วย นายกรัฐมนตรี เป็นประธานคณะกรรมการ ซึ่งได้มอบหมาย นายอนุทิน ชาญวีรกูล รองนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข เป็นประธานคณะกรรมการแทน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นรองประธานคณะกรรมการ กรรมการโดยตำแหน่ง จำนวน ๒๖ ท่าน ได้แก่ ปลัดกระทรวงฯ นายกษภษา และประธานสภาฯ ที่เกี่ยวข้อง กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ๒ ประเภท ๑. ผู้แทนสถาบันอุดมศึกษา ๓ ท่าน ที่ได้มีการแต่งตั้งเป็นที่เรียบร้อยแล้ว และ ๒. ผู้ทรงคุณวุฒิจากผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญ ๙ ด้าน ที่อยู่ระหว่างการพิจารณาแต่งตั้ง จึงอาศัยอำนาจเฉพาะในการประชุมคณะกรรมการไปพลางก่อน โดยมีอธิบดีกรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกเป็นกรรมการและเลขานุการ รองอธิบดีกรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก รองอธิบดีกรมส่งเสริมการเกษตร และรองเลขาธิการคณะกรรมการอาหารและยา เป็นผู้ช่วยเลขานุการ คณะกรรมการ และมีกำหนดการประชุมคณะกรรมการสมุนไพรแห่งชาติ ภายในเดือนกรกฎาคม ๒๕๖๓ ทั้งนี้ ในการประชุมคณะกรรมการนโยบายสมุนไพรแห่งชาติ ครั้งที่ ๑/๒๕๖๒ วันที่ ๒๓ กันยายน ๒๕๖๒ ได้พิจารณาประเด็นสำคัญ ๖ ประเด็น คือ

๑) พิจารณาร่างประกาศคณะกรรมการนโยบายสมุนไพรแห่งชาติ ๓ ฉบับ เกี่ยวกับการส่งเสริมผู้ประกอบการ โดยคณะกรรมการฯ ได้เห็นชอบหลักการ และประกาศในพระราชบัญญัติผลิตภัณฑ์สมุนไพร พ.ศ. ๒๕๖๒ เกี่ยวข้องกับคณะกรรมการวัตถุพิษสมุนไพรในส่วนของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง การส่งเสริมผู้ประกอบการผู้ผลิตสมุนไพร(เกษตรกร) และส่วนที่เป็นการสนับสนุนและส่งเสริมผู้ประกอบการผลิตภัณฑ์สมุนไพร เกี่ยวข้องกับกระทรวงสาธารณสุข

๒) การปรับแผนแม่บทแห่งชาติว่าด้วยการพัฒนาสมุนไพรไทย ฉบับที่ ๑ พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๔ เป็นแผนงานด้านผลิตภัณฑ์สมุนไพรแห่งชาติ ระหว่างปี ๒๕๖๓-๒๕๖๕ โดยคณะกรรมการเห็นชอบในหลักการ

๓) กลไกการขับเคลื่อนแผนงานด้านผลิตภัณฑ์สมุนไพรแห่งชาติ โดยคณะกรรมการมีความเห็นให้ปรับโครงสร้างองค์ประชุมคณะกรรมการให้มีความกระชับเหมาะสมกับหน้าที่จึงมีคำสั่ง

คณะกรรมการนโยบายสมุนไพรแห่งชาติ ที่ ๑/๒๕๖๓ ลงวันที่ ๒๔ เมษายน พ.ศ. ๒๕๖๓ เรื่อง แต่งตั้ง คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนภารกิจของคณะกรรมการนโยบายสมุนไพรแห่งชาติ

๔) การนำนโยบายเร่งด่วนของรัฐบาลด้านสมุนไพรเสริมเศรษฐกิจมาดำเนินการ ๓ โครงการ ๑. โครงการต่อยอดสืบสานภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทยฯ ๒. โครงการสวนสมุนไพรชุมชนฯ โดย คณะกรรมการเห็นชอบในหลักการ และ ๓. โครงการสมุนไพรสร้างเศรษฐกิจ ให้ปรับปรุงและนำเสนอในที่ ประชุมครั้งต่อไป เป็นที่มาของการประชุมคณะอนุกรรมการในครั้งนี้

๕) ร่าง แผนงานวิจัยและนวัตกรรมสมุนไพรและการแพทย์แผนไทยเพื่อเศรษฐกิจ โดยคณะกรรมการเห็นชอบในหลักการ

๖) ประธานคณะกรรมการสมุนไพรแห่งชาติ สั่งการให้มีการประชุมคณะกรรมการ นโยบายสมุนไพรแห่งชาติทุก ๓ เดือน

ภาพรวมการดำเนินงานขับเคลื่อนสมุนไพรเพื่อเศรษฐกิจ ภายใต้แผนแม่บท แห่งชาติว่าด้วยการพัฒนาสมุนไพรไทย ฉบับที่ ๑ พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๔ ประเทศไทยมีอัตราการเติบโตด้านการ บริโภคสมุนไพรสูงเป็น ลำดับที่ ๘ ของโลก ในปี ๒๕๕๔ เทียบกับปี ๒๕๕๙ โดยสมุนไพรเป็นตลาดที่มีศักยภาพ แต่ยังขาดการจัดการที่ดีและการพัฒนาที่เป็นระบบทำให้ไม่สามารถขับเคลื่อนได้อย่างเป็นรูปธรรม รวมทั้ง มีระเบียบข้อบังคับบางส่วนที่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนา โดยเฉพาะการขึ้นทะเบียนผลิตภัณฑ์จากสมุนไพร

การบริโภควัตถุดิบสมุนไพรและผลิตภัณฑ์สมุนไพร

๑. การบริโภคภายในประเทศมีมูลค่าเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ปี ๒๕๕๙ (๓.๘๙ หมื่น ล้านบาท) ปี ๒๕๖๐ (๔.๓๑ หมื่นล้านบาท) ปี ๒๕๖๑ (๔.๗๗ หมื่นล้านบาท) และปี ๒๕๖๒ (๕.๒๑ หมื่นล้านบาท) ฐานข้อมูลจาก กระทรวงพาณิชย์

๒. มูลค่าการส่งออกสมุนไพรรวม ๙,๖๕๒.๘๖๐ ล้านบาท (ปี ๒๕๖๐ ถึง เม.ย. ปี ๒๕๖๓) อัตราการส่งออกยังไม่เพิ่มขึ้นเฉลี่ยปีละ ๒,๐๐๐ ล้านบาท

การขับเคลื่อนต้นทาง : ๑) แปลงปลูกพืชสมุนไพรคุณภาพกว่า ๖,๐๐๐ ไร่ ๒) ถ่ายทอดความรู้การปลูกสมุนไพรแก่เกษตรกรเพิ่มมูลค่าวัตถุดิบสมุนไพรกว่า ๓๐๐ ล้านบาท กลางทาง : ๑) วิจัย และถ่ายทอดเทคโนโลยีและนวัตกรรม เพิ่มมูลค่ากว่า ๑๔๐ ล้านบาท ๒) บ่มเพาะศักยภาพผู้ประกอบการพัฒนา คุณภาพสถานประกอบ และลดต้นทุนการผลิต และ ปลายทาง : ๑) การจับคู่เจรจาธุรกิจการค้าทั้งในประเทศ และต่างประเทศสร้างมูลค่ากว่า ๖๖๐ ล้านบาท ๒) เข้าร่วมงานแสดงสินค้าและขยายตลาด ร่วมกับภาคเอกชน ๓) การรับรองคุณภาพผลิตภัณฑ์สมุนไพรกว่า ๓๐๐ รายการ ๕๐ บริษัท และ ๔) การออกกฎหมายลำดับรอง อันเกี่ยวกับการส่งเสริมผู้ประกอบการ ๓ ฉบับ และการขึ้นทะเบียนผลิตภัณฑ์ ๙ ฉบับ

การดำเนินงานพัฒนาสมุนไพรครบห่วงโซ่ในเมืองสมุนไพร ๑๔ จังหวัด มีมูลค่าการ ใช้จ่ายสมุนไพรในโรงพยาบาล ทั้งสิ้น ๑,๐๖๓.๘ ล้านบาท จากมูลค่าการใช้จ่ายสมุนไพรทั้งประเทศ ทั้งสิ้น ๓,๖๑๗.๒ ล้านบาท มีพื้นที่ปลูกสมุนไพรกว่า ๙,๗๓๓ ไร่ มีการพัฒนาผลิตภัณฑ์นวัตกรรมกว่า ๖๐ รายการ และมีการสั่งซื้อวัตถุดิบสมุนไพรกว่า ๕๐๐ ตัน

การกำหนดสมุนไพร Product Champion ๑๒ ชนิด ภายใต้แผนแม่บทแห่งชาติ ว่าด้วยการพัฒนาสมุนไพรไทย ฉบับที่ ๑ พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๔ (เดิม ๔ ชนิด ได้แก่ กระชายดำ ไพล ขมิ้นชัน บัวบก)

มิติด้านศักยภาพ สามารถแข่งขันกับต่างประเทศได้มีฐานงานวิจัยที่สามารถนำไปสู่ ข้อบ่งใช้ที่จะทำให้สมุนไพรมีมูลค่าในการรักษา มีมูลค่าเป็นอาหารเสริมที่ชัดเจน ๕ ชนิด ได้แก่ กวาวเครือขาว กระชายดำ ขมิ้นชัน บัวบก มะขามป้อม เป็นที่ต้องการในต่างประเทศ

มิติด้านความต้องการ มีปริมาณความต้องการใช้ในปริมาณมาก ๗ ชนิด ได้แก่ กระชาย พริก ฟ้าทะลายโจร กระเจี๊ยบแดง หญ้าหวาน ว่านหางจระเข้ ไพล

ความต้องการของตลาดในรอบปี ๓ ปี จากฐานข้อมูลมูลค่าการบริโภค โครงสร้างงานวิจัยจากกระทรวงพาณิชย์ ข้อมูลในระบบกระทรวงสาธารณสุข จากการใช้ยาสมุนไพร ๕ ชนิด ได้แก่ ๑) ฟัทยาไฮโดร มีมูลค่าการตลาดของปี ๒๕๖๒ ประมาณ ๖๐๐ กว่าล้านบาท ถึงปัจจุบันประมาณ ๙๐๐ ล้านบาท มีมูลค่าต้นทุน ๑๓ ล้านบาท กลางทาง ๑๕๔ ล้านบาท และปลายทาง ๔๕๐ ล้านบาท มีสัดส่วนหลักอยู่ในอุตสาหกรรมยาทั้งหมด ๑๐๐ % และยังไม่มีการเก็บข้อมูลการใช้ผสมกับอาหารสำหรับสัตว์ คิดเป็นมูลค่าการตลาดของภาคเอกชนประมาณ ๗๐ % ภาครัฐประมาณ ๓๐ % ๒) ฟริก มีมูลค่าการตลาดประมาณ ๕,๐๐๐ ล้านบาท มีมูลค่าต้นทุน ๘๐ ล้านบาท กลางทาง ๙๐๐ ล้านบาท และปลายทาง ๔,๖๐๐ ล้านบาท สัดส่วนการนำไปใช้ในอุตสาหกรรมอาหาร ๙๐ % อุตสาหกรรมยา ๑๐ % ๓) ขมิ้นชัน ประเมินมูลค่าในปี ๒๕๖๐ ๖,๐๐๐ ล้านบาท ปัจจุบันประมาณ ๘,๐๐๐ ล้านบาท มีมูลค่าต้นทุน ๘๐ ล้านบาท กลางทาง ๑,๕๐๐ และปลายทาง ๖,๖๐๐ ล้านบาท มีมูลค่าการตลาดในอุตสาหกรรมอาหารและอาหารเสริมประมาณ ๘๐% เครื่องสำอาง ๑๐ % อุตสาหกรรมยา ๑๐ % ๔) ไพล มีมูลค่าทางการตลาดประมาณ ๑,๕๐๐ ล้านบาท มูลค่าต้นทุน ๔๐ ล้านบาท กลางทาง ๔๓๐ ล้านบาท และปลายทาง ๑๕๐ ล้านบาท สัดส่วนการนำไปใช้ในอุตสาหกรรมยาประมาณ ๗๕ % อุตสาหกรรมเครื่องสำอางและสปา ๒๕% คาดมีการชะลอตัวเนื่องจากสถานการณ์โควิด และ ๕) มะขามป้อม มีมูลค่าการตลาดอันดับ ๑ ใน ๕ ของยาในโรงพยาบาลประมาณ ๑,๒๐๐ ล้านบาท ใช้ในอุตสาหกรรมยา ๖๐ % เป็นผลิตภัณฑ์เสริมอาหาร ๓๐ % และเครื่องสำอาง ๑๐ % เป็นตัวเลขที่มีความสำคัญเพื่อเสนอคณะกรรมการ

ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่ประชุม

รศ.ภญ.รุ่งระวี เต็มศิริฤกษ์กุล ให้ความเห็นว่าสถานการณ์ขณะนี้แนวโน้มไปทางสาหัสมากขึ้น ควรสนับสนุนในเรื่องของงานวิจัยเพิ่มขึ้น ซึ่งสามารถขออนุญาตขึ้นทะเบียนได้และประเทศไทยสามารถทำได้เพื่อลดการนำเข้าสามารถแข่งขันตลาดต่างประเทศได้

ผู้แทนองค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ มีความเห็นว่าจากตัวเลขมูลค่าสามารถกระตุ้นให้กับเกษตรกรที่อยู่ในความรับผิดชอบขององค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ ปัจจุบันเกษตรกรที่อยู่ในความรับผิดชอบมีการปลูกสมุนไพรในพื้นที่ประมาณพันกว่าไร่ แต่เนื่องจากไม่ได้ขึ้นทะเบียนเป็นเกษตรกรโครงการสมุนไพรขณะนี้ไม่สามารถขายผลผลิตได้ ตลาดปิด ผลผลิตสูญเสียมูลค่าทางเศรษฐกิจสูงมาก ในปีที่ผ่านมา มีการเพาะปลูก กระจายดำ ขมิ้นชัน ไพล ในพื้นที่ ๖๐๐ ไร่ ระยะเวลาการเก็บเกี่ยว ๑๐ ถึง ๑๕ เดือน โดยได้รับการแนะนำพันธุ์พืชจากการแนะนำของทางแพทย์แผนไทยฯ แต่เนื่องจากโรงงานเอกชนหรือแพทย์แผนไทยฯ แจ้งว่าไม่ได้มาตรฐาน GAP และไม่ได้รับการขึ้นทะเบียน ซึ่งในปีแรกทางองค์การอุตสาหกรรมป่าไม้เป็นผู้ลงทุนให้เกษตรกรจึงยังไม่มีผลกระทบกับเกษตรกร อยากให้มีการเข้าไปส่งเสริมให้มีการพัฒนาในอนาคต และตามประกาศคณะกรรมการ นโยบายสมุนไพรแห่งชาตินิยามของคำว่าผู้ประกอบการที่เป็นเกษตรกรจะต้องเป็นเกษตรกรที่ขึ้นทะเบียน และต้องเป็นเกษตรกรที่ได้รับการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์จากกรมวิชาการ ซึ่งเกษตรกรหรือสมาชิกที่อยู่ในพื้นที่รับผิดชอบยังไม่ได้มีการขึ้นทะเบียน

ผู้แทนกรมส่งเสริมการเกษตร โดยผู้อำนวยการกลุ่มส่งเสริมพืชสมุนไพรและเครื่องเทศชี้แจงเรื่องการขึ้นทะเบียนเกษตรกรสมุนไพร พื้นที่อย่างน้อย ๑ งาน สามารถขึ้นทะเบียนได้ มีรายการสมุนไพรที่บรรจุในทะเบียนเกษตรกรกว่า ๔๐ ชนิด ไม่มีกรรมสิทธิ์ที่ดินก็สามารถขึ้นทะเบียนได้ การขึ้นทะเบียนเกษตรกรไม่เกี่ยวกับกรรมสิทธิ์ที่ดิน กรรมสิทธิ์ที่ดินเกี่ยวกับเรื่องการขอใบรับรองต่างๆ ถ้ามีผู้รับรองในการใช้ที่ดินเป็นหน่วยราชการหรือท้องถิ่นก็สามารถมาขอใบรับรองได้

ประธานที่ประชุม ให้ความเห็นว่าแผนยุทธศาสตร์ด้านสมุนไพรต้องผลักดันให้เป็น GMP เป็นการปลูกเสริมในแปลงหลัก จะต้องมีการ GAP เพื่อความปลอดภัย ๑๐๐% และการขึ้นทะเบียนเพื่อให้รู้ว่าเป็นเกษตรกร อาชีพเกษตรกรไม่เกี่ยวกับกรรมสิทธิ์ที่ดิน ปัจจุบันพื้นที่อุทยานหรือที่ให้ทำประโยชน์มีหนังสือรับรองสามารถขอใบรับรองได้ การขอใบรับรองไม่ใช่รับรองสิทธิในพื้นที่แต่เป็นการรับรองระบบการทำเกษตร

มติที่ประชุม

รับทราบ

๒.๓ รายงานความก้าวหน้าการดำเนินงานยุทธศาสตร์ที่ ๑ ส่งเสริมผลิตผลของสมุนไพรที่มีศักยภาพตามความต้องการของตลาดทั้งในและต่างประเทศ

การดำเนินงานขับเคลื่อนสมุนไพรเพื่อเศรษฐกิจ ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ภายใต้แผนแม่บทแห่งชาติ ว่าด้วยการพัฒนาสมุนไพรไทย ฉบับที่ ๑ พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔ ยุทธศาสตร์ที่ ๑ การส่งเสริมผลิตผลของสมุนไพรไทยที่มีศักยภาพตามความต้องการของตลาดทั้งในและต่างประเทศ ในปีงบประมาณ ๒๕๖๓ จากการรายงานข้อมูลการขับเคลื่อนของหน่วยงาน ดังนี้

๑. พืชสมุนไพรที่ได้รับการส่งเสริมการปลูก จำนวน ๔๑ ชนิด ได้แก่ ๑) ขมิ้นชัน ๒) กระจับแดง ๓) ไพล ๔) ฟ้าทะลายโจร ๕) กระชาย ๖) พริก ๗) หญ้าหวาน ๘) ข้า ๙) ขมิ้นอ้อย ๑๐) ดีปลี ๑๑) กระชายดำ ๑๒) บัวบก ๑๓) เพชรสังฆาต ๑๔) มะระขี้นก ๑๕) ว่านชักมดลูก ๑๖) ว่านหางจระเข้ ๑๗) มะเมี๊ยะ ๑๘) มะขามป้อม ๑๙) พริกไทย ๒๐) บุก ๒๑) ตะไคร้หอม ๒๒) กระจ่าง ๒๓) ตะไคร้ ๒๔) ใบเตย ๒๕) โสมตังกุย ๒๖) แมงลัก ๒๗) โรสแมรี่ ๒๘) เจียวกุหลาบ ๒๙) ออริกานโอ ๓๐) มะเดื่อฝรั่ง ๓๑) มะรุม ๓๒) แมคคาเดเมีย ๓๓) พลู่ ๓๔) ผักเหลียง ๓๕) สะเดา ๓๖) ทหาก ๓๗) หม่อน ๓๘) เก๊กฮวย ๓๙) เสาวรส ๔๐) เห็ดถั่งเช่า ๔๑) เห็ดถั่งเช่าสีเป็นต้น รวมพื้นที่ที่ได้รับการส่งเสริม จำนวน ๔๘,๓๐๗ ไร่ จำนวนเกษตรกรที่ได้รับการส่งเสริม จำนวน ๑๕,๐๒๕ ราย

๒. พื้นที่ที่ได้รับการส่งเสริมการปลูกพืชสมุนไพรได้รับ GAP ๑๕,๖๗๙ แปลง ในพื้นที่ ๓๔,๐๗๐ ไร่ รวมจำนวนเกษตรกร ๑๐,๕๖๓ ราย

๓. การส่งเสริมการปลูกพืชสมุนไพรในพื้นที่เกษตรแปลงใหญ่สมุนไพรของกรมส่งเสริมการเกษตร จำนวนทั้งสิ้น ๑,๗๘๕ ไร่ มีชนิดพืชที่ได้รับการส่งเสริมเกษตรแปลงใหญ่ ได้แก่ ผัก/สมุนไพร พลู่ พริกไทย บุก และคราม โดยมีสมุนไพรที่ได้รับการรับรองมาตรฐาน GAP จำนวน ๙๑ แปลง

๔. การกำหนดเขตการใช้ที่ดินพืชเศรษฐกิจ (สมุนไพร) จำนวน ๒ ชนิด ได้แก่ ขมิ้นชัน และไพล

การดำเนินงานแผนงานโครงการของหน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

๑. กรมส่งเสริมการเกษตร

๑.๑ โครงการส่งเสริมการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตพืช (สมุนไพร) ปี ๒๕๖๓ งบประมาณ ๕,๔๓๐,๓๐๐ บาท เป้าหมายโครงการ ๑) พัฒนาความรู้และศักยภาพของเจ้าหน้าที่ส่วนภูมิภาค ๒) พัฒนาความรู้และศักยภาพของเกษตรกร ๓) ปรับปรุงและพัฒนาแปลงขยายพันธุ์สมุนไพรและรวบรวมพันธุ์สมุนไพร และ ๔) ประชาสัมพันธ์การดำเนินงานส่งเสริมพืชสมุนไพร ๕) วิเคราะห์ จัดทำข้อมูลสถานการณ์พืชสมุนไพรและฐานข้อมูลเกษตรกรผู้ปลูกสมุนไพร

๑.๒ โครงการส่งเสริมการเกษตรแปลงใหญ่ (พืชสมุนไพร) ปี ๒๕๖๓ งบประมาณ ๓๙๒,๐๐๐ บาท แปลงใหญ่ปี ๒๕๖๓ (แปลงปีที่ ๑) : ๑) เป้าหมายการพัฒนาของกลุ่มตามการบริหารจัดการรูปแบบแปลงใหญ่ใน ๕ ด้าน ได้แก่ การลดต้นทุนการผลิต การเพิ่มผลผลิต การพัฒนาคุณภาพ (GAP อินทรีย์ และการรับรองอื่น ๆ) การบริหารจัดการด้านการตลาด และการบริหารจัดการกลุ่ม/องค์กร พร้อมทั้งจัดเก็บข้อมูลพื้นฐานแปลงใหญ่มาบันทึกในระบบ co-farm.doae.go.th ๒) การถ่ายทอดความรู้ให้กับเกษตรกร (เน้นการลดต้นทุนการผลิต เพิ่มประสิทธิภาพการผลิต พัฒนาศักยภาพของเกษตรกรสู่ Smart Farmer และการเสริมสร้างความเข้มแข็งของเกษตรกรกลุ่ม/องค์กร/ วิสาหกิจชุมชน และการเชื่อมโยงตลาด) ๓) สนับสนุนปัจจัย/วัสดุ อุปกรณ์การเรียนรู้เพื่อเป็นการทดสอบหรือสาธิตเทคโนโลยี ในประเด็นที่เกษตรกรต้องการทราบหรือพัฒนา ภายใต้ความเห็นชอบของสมาชิก และบูรณาการกับหน่วยงานวิชาการในพื้นที่ และมีแปลงใหญ่ที่สมัครเข้าร่วมโครงการ จำนวน ๙ แปลง ในพื้นที่ ๗ จังหวัด ได้แก่ จันทบุรี (๒ แปลง) มหาสารคาม เลย ตรัง แม่ฮ่องสอน (๒ แปลง) สกลนคร และสระแก้ว พื้นที่รวม ๑,๗๘๕.๐๐ ไร่ เกษตรกรเข้าร่วมโครงการ ๔๗๖ ราย

๒. กรมวิชาการเกษตร

๒.๑ การสร้างเครือข่ายสมุนไพร พื้นที่ดำเนินการ ๑) สถาบันพืชสวน ๒) ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรตาก ๓) ศูนย์วิจัยเกษตรกรรมขอนแก่น ๔) ศูนย์วิจัยพืชสวนตรัง ๕) ศูนย์วิจัยพืชสวนเชียงราย ๖) ศูนย์วิจัยพืชสวนเชียงใหม่ ๗) ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรมหาสารคาม ๘) ศูนย์วิจัยพืชสวนยะลา ๙) ศูนย์วิจัยพืชสวนศรีสะเกษ

๒.๒ การพัฒนาการผลิตพืชสมุนไพรให้ได้ผลผลิตที่มีคุณภาพ พื้นที่ดำเนินการ ๑) สถาบันพืชสวน ๒) ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรตาก ๓) ศูนย์วิจัยพืชสวนตรัง ๔) ศูนย์วิจัยพืชสวนเพชรบูรณ์ ๕) ศูนย์วิจัยพืชสวนศรีสะเกษ

๒.๓ การแปรรูปวัตถุดิบสมุนไพรเพื่อเพิ่มมูลค่าและสร้างรายได้ พื้นที่ดำเนินการ ๑) สถาบันพืชสวน ๒) ศูนย์วิจัยพืชสวนตรัง ๓) ศูนย์วิจัยพืชสวนเชียงราย ๔) ศูนย์วิจัยพืชสวนเชียงใหม่ ๕) ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรมหาสารคาม ๖) ศูนย์วิจัยพืชสวนเพชรบูรณ์ ๗) ศูนย์วิจัยพืชสวนยะลา ๘) ศูนย์วิจัยพืชสวนศรีสะเกษ

๒.๔ การจัดทำฐานข้อมูลพืชสมุนไพร ๔ จังหวัด ได้แก่ ๑) สถาบันพืชสวน ๒) สถาบันวิจัยพืชสวนเชียงใหม่ ๓) ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรมหาสารคาม ๔) ศูนย์วิจัยพืชสวนศรีสะเกษ

๓. กรมพัฒนาที่ดิน

๓.๑ แผนที่เหมาะสมของที่ดินสำหรับขมิ้นชัน ๑๐๓.๙ ล้านไร่ ไพล ๑๒๐.๔ ล้านไร่ บัวบก ๑๑๓ ล้านไร่ กระจ่างดำ ๑๐๓ ล้านไร่

๓.๒ การกำหนดเขตการใช้ที่ดินพืชเศรษฐกิจ ขมิ้นชัน และไพล

๔. สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ (มกอช.) จัดทำมาตรฐานสินค้าพืชสมุนไพร เป็นการกำหนดเกณฑ์คุณภาพของพืชสมุนไพร โดยมีเนื้อหา ได้แก่ ขอบข่าย นิยาม คุณภาพ (สิ่งแปลกปลอม ความชื้น สารสำคัญ/สารออกฤทธิ์ การปนเปื้อน) การบรรจุ ฉลากและเครื่องหมาย สัญลักษณ์ และวิธีวิเคราะห์และชักตัวอย่าง จำนวน ๔ ฉบับ คือ

๔.๑ พืชสมุนไพรแห้ง : ฉบับที่ ๑ หัว เหง้า และราก

๔.๒ พืชสมุนไพรแห้ง : ฉบับที่ ๒ ใบ ส่วนเหนือดิน และทั้งต้น

๔.๓ พืชสมุนไพรแห้ง : ฉบับที่ ๓ ดอก

๔.๔ พืชสมุนไพรแห้ง : ฉบับที่ ๔ ผลและเมล็ด

๔.๕ พืชสมุนไพรแห้ง : ฉบับที่ ๕ เปลือกและเนื้อไม้ (อยู่ระหว่างรับฟังข้อคิดเห็น)

๕. สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม โครงการพัฒนาศักยภาพเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดิน ส่งเสริมการปลูกพืชสมุนไพรในเขตปฏิรูปที่ดิน เป้าหมายเกษตรกร ๑,๒๐๐ ราย ในพื้นที่ ๓๐ จังหวัด

การดำเนินงานภาพรวมตั้งแต่ปี ๒๕๖๑-๒๕๖๓ มีเกษตรกรที่ได้รับการส่งเสริมจากโครงการ จำนวน ๓,๖๐๐ ราย ๓๐ จังหวัด ๔๕ ชุมชน มีการดำเนินการดังนี้ ๑. การอบรมหลักสูตรการบริหารจัดการสมุนไพรทั้งระบบซึ่งถอดศักยภาพของชุมชน ๒. การส่งเสริมการผลิตสินค้าจากสมุนไพรในเบื้องต้น ประมาณ ๕๗ รายการ ๓. การจัดทำฐานข้อมูลในเชิงศักยภาพในชุมชน ๑๕ จังหวัด ๔. การส่งเสริมนวัตกรรม ๒ เรื่อง คือ โรงอบพลังงานแสงอาทิตย์ต้นทุนต่ำ ดำเนินการในจังหวัดสุราษฎร์ธานี อุตรธานี เชียงราย และ ฉะเชิงเทรา ดำเนินการแล้ว ๗ โรง และเครื่องกลั่นน้ำมันหอมระเหย ดำเนินการในจังหวัดสุราษฎร์ธานี จันทบุรี และฉะเชิงเทรา และ ๕. การเชื่อมโยงเครือข่ายทั้ง ๔๕ ชุมชน

๖. กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช

ดำเนินงานในเรื่องของการดูแลพื้นที่ป่าอนุรักษ์เป็นแหล่งที่อยู่อาศัยของสมุนไพรจากธรรมชาติ การกิจที่กรมอุทยานแห่งชาติได้ร่วมในการขับเคลื่อนแผนแม่บทฯ มี ๓ กิจกรรม

- ๑) การสำรวจและจัดทำข้อมูลเกี่ยวกับพืชสมุนไพรในพื้นที่ป่าอนุรักษ์
 - ๒) การอนุรักษ์สมุนไพรนอกถิ่นกำเนิดในพื้นที่ของสวนพฤกษศาสตร์และสวนรุกขชาติ
 - ๓) การจัดทำฐานข้อมูลสมุนไพรและตัวอย่างพืชสมุนไพรในพิพิธภัณฑ์พืช
- โดยมีการดำเนินการในแต่ละปีงบประมาณ ดังนี้

ปีงบประมาณ ๒๕๖๑ ดำเนินการสำรวจพืชสมุนไพรจากป่าธรรมชาติในพื้นที่อุทยานแห่งชาติทับลานนำตัวอย่างของสมุนไพรนำมาปลูกและรวบรวมอนุรักษ์ไว้ในพื้นที่ของสวนพฤกษศาสตร์ภาคกลางพุกแค จังหวัดสระบุรี

ปีงบประมาณ ๒๕๖๒ ดำเนินการสำรวจข้อมูลสมุนไพรในพื้นที่อนุรักษ์ ๔ แห่ง ๑. เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเขาอ่างฤๅไน จังหวัดสระแก้ว ๒. เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเขาบรรทัด จังหวัดตรัง ๓. อุทยานแห่งชาติทุ่งแสลงหลวง จังหวัดพิษณุโลก และ ๔. อุทยานแห่งชาตินาญ จังหวัดอุดรธานี โดยสำรวจข้อมูลพืชสมุนไพรในพื้นที่อนุรักษ์ นำปลูกรวบรวมและอนุรักษ์พืชสมุนไพรในพื้นที่สวนพฤกษศาสตร์และสวนรุกขชาติ ๔ แห่ง ๑. แปลงที่สวนพฤกษศาสตร์เขาหินซ้อน จังหวัดฉะเชิงเทรา ๒. สวนพฤกษศาสตร์ทุ่งค่าย จังหวัดตรัง ๓. สวนพฤกษศาสตร์สุโกณทยาน จังหวัดพิษณุโลก และ ๔. สวนพฤกษศาสตร์ภูฝอยลม จังหวัดอุดรธานี มีกิจกรรมการจัดทำฐานข้อมูลเผยแพร่ทางฐานข้อมูลของกรมอุทยานแห่งชาติฯ และกิจกรรมผลิตสื่อเรื่องผลผลิตสมุนไพรกรมอุทยานฯ และในปีงบประมาณ ๒๕๖๓ มีแผนดำเนินการในพื้นที่เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเขาสอยดาว จังหวัดจันทบุรี นำสมุนไพรที่สำรวจพบมาอนุรักษ์และเก็บรักษาไว้ที่สวนพฤกษศาสตร์วังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว

๗. กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์

ดำเนินการวิจัยเรื่องสมุนไพรเพื่อเป็นยา และการวิจัยเพื่อจัดทำข้อกำหนดมาตรฐานตีพิมพ์ยังสำนักยาและวัตถุเสพติด และร่วมจัดทำ Thai Herbal Pharmacopoeia ขณะนี้มีจำนวนทั้งหมด ๙๙ ชนิด มุ่งเน้นเป็นยาที่เป็นวัตถุดิบ ยาเดี่ยว และสารสกัด

๘. องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้

ดำเนินงานโครงการปลูกพืชสมุนไพรแทรกกระหว่างแถว ยางพารา ยูคาลิปตัส ต้นสัก เพื่อสนับสนุนให้สวนป่าเป็นรากฐานการผลิตสมุนไพรสร้างอาชีพสร้างงานสร้างรายได้ให้กับสมาชิกรอบสวนป่าพื้นที่ทั้งหมดประมาณ ๑,๑๐๐ ไร่ ข้อมูลรายงานปี ๒๕๖๒ - ๒๕๖๓ ประมาณ ๖๐๐ ไร่ ๑๒ แห่ง ปลูกพืช ๓ ชนิด คือ ๑. ไพล ในพื้นที่ ๖ สวนป่า พื้นที่ ๒๐๐ ไร่ จังหวัดลำปาง ฉะเชิงเทรา และชุมพร ๒. ขมิ้นชัน ในพื้นที่ ๖ สวนป่า พื้นที่ ๒๐๐ ไร่ จังหวัดลำปาง เชียงราย ฉะเชิงเทรา สุราษฎร์ธานี และจังหวัดตรัง ๓. กระจับปี่ ในพื้นที่ ๗ สวนป่า พื้นที่ ๒๐๐ ไร่ จังหวัดลำปาง เชียงราย พิษณุโลก ฉะเชิงเทรา และเลย อายุเก็บเกี่ยว ๑๐-๑๒ เดือน และ ๑๕ เดือนขึ้นไป มีปัญหาอุปสรรคการดำเนินงาน คือ ๑. เกษตรกรไม่ได้รับการรับรองและยังไม่ได้ขึ้นทะเบียน ๒. ไม่มีตลาด และความรู้ (ระยะเริ่มแรกได้รับความรู้จากกรมการแพทย์แผนไทยฯ และกรมส่งเสริมการเกษตร) โดยมีงบประมาณสนับสนุน ๕.๙ ล้านบาท ให้สมาชิกปลูกโดยไม่ต้องจ่ายคืนทุน เมื่อเก็บเกี่ยวผลผลิตแล้วให้เป็นรายได้ของสมาชิก เกษตรกรมีการปรับเปลี่ยนการปลูกเดิมจากปลูกมันสำปะหลัง ข้าวโพด ข้าวไร่แทรกกระหว่างแถว ซึ่งเป็นการปลูกพืชที่ไม่ต้องดูแลเป็นการปลูกพืชกลุ่มสมุนไพรที่มีการปลูกแบบประณีตต้องดูแลเอาใจใส่ และมีปัญหาการขาดแคลนแหล่งน้ำในบางพื้นที่ ขอให้กรมวิชาการเกษตรใช้พื้นที่และทุนของ ออป. ทำแปลงสาธิตในการให้ความรู้รวมทั้งในเรื่องของการตลาด

มติที่ประชุม

รับทราบ

ระเบียบวาระที่ ๓ เรื่องเพื่อพิจารณา

๓.๑ แผนปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับคณะกรรมการวัตุดิบสมุนไพร

จากการประชุมหรือฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการขับเคลื่อนภารกิจของคณะกรรมการนโยบายสมุนไพรแห่งชาติ ครั้งที่ ๑/๒๕๖๓ ในวันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๖๓ ได้มีการทบทวนและเสนอการปรับปรุงแผนการดำเนินงานขับเคลื่อนงานสมุนไพรเพื่อเศรษฐกิจ ในปีพ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๔ (แผนงานเดิม) เพื่อนำไปกำหนดเป็นแผนการดำเนินงานขับเคลื่อนสมุนไพรเพื่อเศรษฐกิจ ปี พ.ศ. ๒๕๖๓-๒๕๖๕ (แผนงานใหม่) โดยประเด็นยุทธศาสตร์ดังกล่าวมีคณะกรรมการวัตุดิบสมุนไพร และคณะกรรมการยุทธศาสตร์สมุนไพรแห่งชาติ เป็นผู้รับผิดชอบ และที่ประชุมได้มอบหมายฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการดำเนินการจัดการประชุมร่วมหารือและจัดทำรายละเอียดโครงการ นำเสนอในที่ประชุมคณะกรรมการยุทธศาสตร์สมุนไพรแห่งชาติ ในวันอังคารที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๖๓ เพื่อให้ได้แนวทางการดำเนินงานขับเคลื่อนสมุนไพรเพื่อเศรษฐกิจเสนอต่อคณะกรรมการนโยบายสมุนไพรแห่งชาติ ที่คาดว่าจะมีการประชุมในเดือนกรกฎาคม ๒๕๖๓

การดำเนินงานสมุนไพรเพื่อเศรษฐกิจภายใต้คณะกรรมการนโยบายสมุนไพรแห่งชาติ ภายใต้แผนแม่บทแห่งชาติว่าด้วยการพัฒนาสมุนไพรไทย ฉบับที่ ๑ พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๔ ยุทธศาสตร์ที่ ๑ ส่งเสริมผลิตผลของสมุนไพรที่มีศักยภาพตามความต้องการของตลาดทั้งในและต่างประเทศ ครอบคลุมการจัดการการปลูกและการแปรรูปวัตุดิบสมุนไพร การจัดการคุณภาพวัตุดิบสมุนไพร การจัดการตลาดวัตุดิบสมุนไพร การวิจัยและพัฒนาวัตุดิบสมุนไพร รวมถึงการคุ้มครองพืชสมุนไพรและภูมิปัญญาการใช้ประโยชน์จากสมุนไพรในประเทศไทย โดยยุทธศาสตร์นี้ประกอบด้วย ๓ มาตรการ คือ ๑) การจัดการห่วงโซ่อุปทาน ๒) การวิจัยและการจัดทำข้อกำหนดมาตรฐานวัตุดิบสมุนไพร และ ๓) การอนุรักษ์และการใช้พืชสมุนไพรจากป่าอย่างยั่งยืน โดยเป้าประสงค์ของยุทธศาสตร์ที่ ๑ ภายใต้แผนแม่บทแห่งชาติฯ ได้แก่ ๑) ส่งเสริมการปลูกพืชสมุนไพรแปรรูปเบื้องต้นอย่างมีคุณภาพ ๒) ปริมาณวัตุดิบสมุนไพรที่มีคุณภาพมีความเพียงพอใกล้เคียงต่อความต้องการใช้ของผู้ประกอบการอุตสาหกรรม ๓) อนุรักษ์สมุนไพรไทยให้คงไว้ใช้ประโยชน์ได้อย่างยั่งยืน

ฝ่ายเลขานุการ โดยผู้อำนวยการกองนโยบายเทคโนโลยีเพื่อการเกษตรและเกษตรกรรมยั่งยืน นำเสนอหัวข้อเป้าหมายยุทธศาสตร์ที่ ๑ ภายใต้แผนแม่บทแห่งชาติว่าด้วยการพัฒนาสมุนไพรไทย ฉบับที่ ๑ พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๔ ให้คณะกรรมการฯ เพื่อพิจารณาทบทวนการดำเนินงาน การให้ข้อคิดเห็นและเสนอการปรับปรุงแผนการดำเนินงาน ดังนี้

เป้าหมายของยุทธศาสตร์ที่ ๑ ภายใต้แผนแม่บทแห่งชาติฯ

๑. มีการปลูกสมุนไพรที่ได้คุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนด ๔๓,๐๐๐ ไร่
๒. กลุ่มเกษตรกร สหกรณ์ วิสาหกิจชุมชน ได้รับการส่งเสริมการแปรรูปหลังการเก็บเกี่ยว ณ สถานที่ปลูกและการผลิตผลิตภัณฑ์และสารสกัดอย่างง่ายในระดับชุมชน ๕๐ แห่ง
๓. มีข้อกำหนดมาตรฐาน GAP/GACP หรือมาตรฐานอื่นของพืชสมุนไพร อย่างน้อย ๓๐ ชนิด
๔. มีแผนที่ความเหมาะสมของที่ดินสำหรับปลูกพืชสมุนไพร (Land Suitability) อย่างน้อย ๓๐ ชนิด
๕. มีฐานข้อมูลพื้นที่ปลูกพืชสมุนไพร (Land Use) ๑ ฐานข้อมูล
๖. มีห้องปฏิบัติการที่ได้รับรองมาตรฐาน ISO ๑๗๐๒๕ ให้บริการตรวจสอบคุณภาพวัตุดิบ จำนวนเพิ่มขึ้นอย่างน้อย ๑๕ แห่ง (กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ๑๐ แห่ง และมหาวิทยาลัยต่างๆ ๕ แห่ง)
๗. มีระบบตลาดกลาง ๔ แห่ง และตลาดอิเล็กทรอนิกส์ ๑ แห่ง (E-Market)
๘. มีข้อกำหนดมาตรฐานสมุนไพรในตำรามาตรฐานสมุนไพรไทย (Thai Herbal Pharmacopoeia, THP) เพิ่มขึ้น ๗๕ รายการ
๙. มีฐานข้อมูลพืชสมุนไพรและภูมิปัญญาการใช้ประโยชน์ของประเทศไทย (National Database of Thai Plants and Traditional Knowledge) ๑ ฐานข้อมูล
๑๐. มีการวิจัยและพัฒนาพันธุ์พืชสมุนไพรและเทคโนโลยีเพื่อผลิตวัตุดิบ ๓๐ เรื่อง/ปี

ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่ประชุม

๑. เป้าหมายที่ ๑ มีการปลูกสมุนไพรมีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนด ๔๓,๐๐๐ ไร่

ผู้อำนวยการกองนโยบายเพื่อการเกษตรฯ ให้รายละเอียดเพิ่มเติมต่อที่ประชุมว่า สามารถดำเนินการพื้นที่ปลูกได้ตามเป้าหมาย ส่วนในเรื่องของคุณภาพจะต้องดำเนินการให้ได้คุณภาพตามเป้าหมายในแผนปี ๒๕๖๕ เป้าหมายข้อ ๒ กลุ่มเกษตรกร สหกรณ์ วิสาหกิจชุมชน ได้รับการส่งเสริมการแปรรูป หลังการเก็บเกี่ยว ณ สถานที่ปลูกและการผลิตผลิตภัณฑ์และสารสกัดอย่างง่ายในระดับชุมชน ๕๐ แห่ง โดยเป้าหมายข้อ ๑ และข้อ ๒ อยู่ในความรับผิดชอบของกรมส่งเสริมการเกษตรและในส่วนเป้าหมายข้อ ๓ มีข้อกำหนดมาตรฐาน GAP/GACP หรือมาตรฐานอื่นของพืชสมุนไพร อย่างน้อย ๓๐ ชนิด กรมที่รับผิดชอบมี กรมวิชาการเกษตรและ มกอช.

รศ.ภญ.รุ่งระวี เต็มศิริฤกษ์กุล มีความเห็นว่า

๑. จำนวนพื้นที่เป้าหมาย ๔,๓๐๐ ไร่ ต้อง maintain พื้นที่เก่า ในส่วนพื้นที่ใหม่รวมกับ สปก. หรือมองเป้าของ ออป. ภายในปี ๒๕๖๕

๒. ควรส่งเสริมให้เกษตรกรได้รับการรับรองเพื่อให้เกิดการทำเกษตรปลอดภัยและคนกินก็ปลอดภัย เนื่องจากเป็นนโยบายของกระทรวงเกษตรฯ ควรมีการประเมินเพื่อให้สามารถวางแผนสำหรับระยะเวลา ๒ ปีข้างหน้า

๓. หน่วยงานที่หลักที่ดำเนินการในเป้าหมายนี้ คือ กรมส่งเสริมการเกษตร และ สปก.

ผู้แทนกรมส่งเสริมการเกษตร ชี้แจงว่า พื้นที่ ๔,๓๐๐ ไร่ สามารถดำเนินการได้ตามเป้าหมาย แต่ตามข้อมูลทะเบียนเกษตรกรจะไม่ถึงเป้าหมาย เนื่องจากเกษตรกรไม่ได้มาขึ้นทะเบียนทั้งหมด การขอการรับรองคุณภาพมักมาจากผู้ซื้อเป็นผู้ระบุว่าต้องการ GAP , GACP , Organic หรือเป็นการรับรองตัวเองแบบ PGS เกษตรกรจะทำภายใต้เงื่อนไขที่เกษตรกรสามารถทำได้ ในการทำงานของกรมส่งเสริมการเกษตรขณะนี้เน้นให้เกษตรกรพัฒนาคุณภาพ

ประธานที่ประชุม มีความเห็นว่า ควรหาช่องทางให้เกษตรกรได้รับการรับรอง เช่น ให้เกษตรกรที่ได้รับการรับรองได้อยู่บนเว็บไซต์เพื่อให้ Trader เข้ามาซื้อเป็น List ให้บริษัทหรือโรงงานเข้ามาเลือกซื้อมีช่องทางตลาดเพิ่มขึ้น

ผู้แทนสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม มีความเห็นว่า เป้าหมายพื้นที่ ๔๓,๐๐๐ ไร่ ในเรื่องยุทธศาสตร์ของกระทรวงเกษตรในเรื่องเกษตรกรรมยั่งยืน เช่น วนเกษตรของ สปก. ดำเนินการ ๑ ปี ๔๕,๐๐๐ ไร่ มีเรื่องเกษตรทฤษฎีใหม่และเรื่องเกษตรอินทรีย์ที่ สปก. ดำเนินการอยู่ ซึ่งปัญหาที่พบขณะนี้ไม่ใช่เรื่องมาตรฐานแต่เป็นเรื่องของการส่งเสริมมาตรฐาน ซึ่งขาดบุคลากรและงบประมาณ

ประธานที่ประชุม มีความเห็นว่า ควรของบประมาณโครงการสนับสนุนการขับเคลื่อน เรื่องของใบรับรอง และในส่วนของการรับรองในด้านปัญหาเรื่องอัตราค่าจ้างของงบประมาณเงินอุดหนุน เพื่อให้เอกชนเป็นผู้ดำเนินการตรวจรับรอง

๒. เป้าหมายที่ ๒ กลุ่มเกษตรกร สหกรณ์ วิสาหกิจชุมชน ได้รับการส่งเสริมการแปรรูป หลังการเก็บเกี่ยว ณ สถานที่ปลูกและการผลิตผลิตภัณฑ์และสารสกัดอย่างง่ายในระดับชุมชน ๕๐ แห่ง

ผู้แทนกรมส่งเสริมการเกษตร ชี้แจงว่า มีวิสาหกิจชุมชนที่เกี่ยวกับการแปรรูป สมุนไพรที่ขึ้นทะเบียน ๒,๖๐๐ วิสาหกิจชุมชน ให้ฝ่ายเลขานุการประสานกองในสังกัดกรมส่งเสริมการเกษตร ที่รับผิดชอบข้อมูลด้านวิสาหกิจชุมชนเพื่อรายงาน

ผู้แทนกรมวิชาการเกษตร ชี้แจงว่า กรมวิชาการเกษตรได้งบประมาณประจำปีหมวดเงินค่าใช้สอยขณะนี้ศูนย์วิจัยพืชสวนเชียงใหม่มีการแปรรูปให้บริการเกษตรกร โดยได้รับครุภัณฑ์

เป็นเครื่องอบ โรงตาก สนับสนุนการแปรรูปแก้เกษตรกร คิดเป็นมูลค่าสมุนไพรหลังการแปรรูปเป็นเงินประมาณ ๔๐๐,๐๐๐ บาท

รศ.ภญ.รุ่งระวี เต็มศิริฤกษ์กุล มีความเห็นว่า เรื่องการส่งเสริมการแปรรูปควรมีการประเมินกลุ่มเก่า กรมที่รับผิดชอบมีกรมวิชาการเกษตร กรมส่งเสริมสหกรณ์ วิสาหกิจชุมชน ขณะนี้ไม่พบรายงานความก้าวหน้า และในส่วนของ สปก. เรื่องการตั้งโรงงานกลั่นน้ำมัน โรงอบพลังงานแสงอาทิตย์ขอให้รายงานผลตามที่ได้ดำเนินการ และขอให้หน่วยงานที่รับผิดชอบรายงานความก้าวหน้าในภาพรวมในเรื่องการส่งเสริมการแปรรูปหลังการเก็บเกี่ยว ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการผลิตผลิตภัณฑ์และสารสกัดอย่างง่ายเพื่อให้ได้ข้อมูลรายงานในการจัดทำแผนตามเป้าหมาย เพื่อให้ทราบผลหลังการส่งเสริมและมีชุมชนต้นแบบสำหรับกลุ่มอื่น

๓. เป้าหมายที่ ๓ มีข้อกำหนดมาตรฐาน GAP/GACP หรือมาตรฐานอื่นของพืชสมุนไพร อย่างน้อย ๓๐ ชนิด

ผู้แทนสำนักงานมาตรฐานสินค้าและอาหารแห่งชาติ ให้ชี้แจงต่อที่ประชุมว่า ได้มีการออกอนุกรมสามารถใช้เป็นมาตรฐานกว้างๆ สามารถนำไปใช้ได้และมี GAP ของสมุนไพรซึ่งสามารถนำไปใช้ได้ซึ่งตัว GAP ใช้ตัว WHO Guideline และใช้ GACP เป็น Baseline

รศ.ภญ.รุ่งระวี เต็มศิริฤกษ์กุล มีความเห็นว่า

๑. ควรปรับตรงข้อกำหนดมาตรฐานให้เป็นไปตามกลุ่มของส่วนที่ใช้ของพืช สามารถทำได้ครบส่วนข้อมูลที่มีของ Thai Herbal Pharmacopoeia

๒. การส่งออกขึ้นกับประเทศคู่ค้า ในส่วนของประเทศไทยใช้มาตรฐาน Thai Herbal Pharmacopoeia ซึ่งมี Baseline ของ Thai Herbal Pharmacopoeia เหมือนกับต่างประเทศ ความต้องการขึ้นกับคู่ค้า เบื้องต้นเกษตรกรควรได้รับมาตรฐานของรัฐบาลไทย ในส่วนค่าใช้จ่ายการรับรองมาตรฐานที่เป็น High Standard เกษตรกรจะต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่ายในราคาสูง มีความเชื่อมโยงในเป้าหมายข้อ ๖ มีห้องปฏิบัติการที่ได้รับรองมาตรฐาน ISO ๑๗๐๒๕ ให้บริการตรวจสอบคุณภาพวัตถุดิบ จำนวนเพิ่มขึ้นอย่างน้อย ๑๕ แห่ง (กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ๑๐ แห่ง และมหาวิทยาลัยต่างๆ ๕ แห่ง) ซึ่งยังดำเนินการได้ไม่ถึงเป้าหมาย ที่ผ่านมาเกษตรกรจะไม่ดำเนินการเองในการวิเคราะห์ บริษัทจะเป็นผู้วิเคราะห์และกำหนดราคา ซึ่งเป็นปัญหาหนึ่งของเกษตรกร

๔. เป้าหมายที่ ๔. มีแผนที่ความเหมาะสมของที่ดินสำหรับปลูกพืชสมุนไพร (Land Suitability) อย่างน้อย ๓๐ ชนิด

ผู้แทนกรมพัฒนาที่ดิน ชี้แจงว่า แผนที่ความเหมาะสมของที่ดินสำหรับปลูกพืชสมุนไพร (Land Suitability) อย่างน้อย ๓๐ ชนิด ขณะนี้ดำเนินการได้ ๔ ชนิด ขอเสนอปรับแผนเป็น ๑๒ product Champion ในปี ๒๕๖๕ เนื่องจากกรมพัฒนาที่ดินไม่ได้เน้นในเรื่องสมุนไพร ฝ่ายแผนงานไม่ได้รับการสนับสนุน

รศ.ภญ.รุ่งระวี เต็มศิริฤกษ์กุล ให้มีความเห็นว่า แผนที่ความเหมาะสมของที่ดินสำหรับปลูกพืชสมุนไพร ๓๐ ชนิดเดิมมีกำหนดชนิดพืชไว้ เรื่อง Land Suitability มีความจำเป็นมากเพื่อช่วยให้รู้พื้นที่ความเหมาะสมในการปลูกเพื่อให้ได้มาตรฐาน ขอให้กำหนดเป้าหมาย ๓๐ ชนิดเช่นเดิม

ผู้อำนวยการสำนักตรวจราชการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ให้มีความเห็นว่า จากประสบการณ์ด้านสมุนไพรในพื้นที่จังหวัดสระบุรี งบประมาณจังหวัดสระบุรีขับเคลื่อนกับสาธารณสุขจังหวัด พบปัญหาหลักเรื่องตลาด พบว่าระยะเวลาการปลูกของขมิ้นชันเพื่อให้ได้คุณภาพทางยา มีอายุมากกว่า ๑ ปี แต่ในเรื่องระยะเวลาการปลูกก็ไม่ได้รับประกันเรื่องคุณภาพ เกษตรกรมองรายได้เป็นสำคัญ ควรแบ่งกลุ่มเป็นการผลิตสมุนไพรด้านอาหารตามความต้องการที่สาธารณสุขมีข้อมูล ปัจจุบันมีเกษตรกรที่ทำเกษตรทฤษฎีใหม่ ใช้สารเคมีน้อยหรือไม่ใช้เลย แต่พบปัญหาฟ้าทลายโจรที่ทางโรงพยาบาลในพื้นที่ไม่สามารถรับซื้อได้หมด

เพราะความต้องการมีจำกัด โรงพยาบาลใหญ่ไม่ได้ใช้สมุนไพรเป็นหลักเรื่องทางยา มีข้อจำกัดทางการแพทย์ ด้านอาหารจะพัฒนาได้ดีกว่า

รศ.ภญ.รุ่งระวี เต็มศิริฤกษ์กุล ให้ความเห็นว่า มีข้อมูลของขมิ้นชัน และไพล แนะนำ model ของวังน้ำเย็นมีลักษณะการปลูกแบบผสมผสานแบ่งแปลงปลูก เป็นแปลงที่ปลูกเป็นผักเพื่อขายระยะสั้น เช่น กะเพรา โหระพา แมงลัก และแปลงปลูกสมุนไพรเป็นยาเก็บเกี่ยวระยะยาวเพื่อลดความเสี่ยง

๕. เป้าหมายข้อ ๕ มีฐานข้อมูลพื้นที่ปลูกพืชสมุนไพร (Land Use) ๑ ฐานข้อมูล

ผู้แทนกรมส่งเสริมการเกษตร ชี้แจงว่า กรมมีฐานข้อมูลพื้นที่ปลูกพืชสมุนไพร (Land Use) ๑ ฐานข้อมูล กรมส่งเสริมการเกษตรมีการจัดทำฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกร รวมจำนวนพื้นที่ปลูกประมาณ ๒๐,๐๐๐ กว่าไร่

รศ.ภญ.รุ่งระวี เต็มศิริฤกษ์กุล ให้ความเห็นว่า Land Use ควรเป็นฐานข้อมูลที่ช่วยในการวางแผนวางนโยบายได้ แต่ปัจจุบันฐานข้อมูลที่มียังไม่สมบูรณ์

ผู้แทนกรมส่งเสริมการเกษตร ชี้แจงว่า ปัจจุบันเกษตรกรที่ขึ้นทะเบียนจะมีแผนที่วัดพิกัดแปลง ผู้ดูแลข้อมูล คือศูนย์สารสนเทศของกรมส่งเสริมการเกษตรได้เคยเสนอโครงการทำฐานข้อมูลพื้นที่ปลูกสมุนไพรแต่ไม่ได้รับงบประมาณ ขณะนี้มีข้อมูลเฉพาะเกษตรกรที่ขึ้นทะเบียน

รศ.ภญ.รุ่งระวี เต็มศิริฤกษ์กุล ให้ความเห็นว่า เรื่องการทำ Land Use เคยมีการขออนุมัติแต่ไม่ได้รับงบประมาณ ซึ่งเดิมเป็นการพยายามรวมข้อมูลเป็นชุดเดียวกัน แต่ไม่ได้มีการดำเนินการเพิ่มเติม ขอให้มีการรายงานข้อมูลลักษณะข้อมูลควรเป็น database ในเบื้องต้นให้มีข้อมูล (Data) เป็นสำคัญ

๖. เป้าหมายข้อ ๖ มีห้องปฏิบัติการที่ได้รับรองมาตรฐาน ISO ๑๗๐๒๕ ให้บริการตรวจสอบคุณภาพวัตถุดิบ จำนวนเพิ่มขึ้นอย่างน้อย ๑๕ แห่ง (กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ๑๐ แห่ง และมหาวิทยาลัยต่างๆ ๕ แห่ง)

รศ.ภญ.รุ่งระวี เต็มศิริฤกษ์กุล ชี้แจงเป้าหมาย ข้อ ๖ ข้อ ๗ และ ข้อ ๘ ยังไม่มีการดำเนินการ จึงมีความจำเป็นต้องมีห้องปฏิบัติการที่รับรองมาตรฐาน ISO ๑๗๐๒๕ มีแหล่งบริการน้อยมาก เคยมีการเสนอต่อกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ให้ของงบประมาณเพื่อการพัฒนาหาบุคลากร โดยให้มหาวิทยาลัยเข้ามาอบรมแล้วก็เป็นข้อกำหนดให้ต้องวิเคราะห์ในราคาที่เหมาะสมที่เกษตรกรพอรับได้ โดยรับเงินอุดหนุนจากรัฐแต่ไม่ได้รับการตอบรับ

๗. เป้าหมายข้อ ๗ มีระบบตลาดกลาง ๔ แห่ง และตลาดอิเล็กทรอนิกส์ ๑ แห่ง (E-Market)

องค์การตลาดเพื่อการเกษตร ชี้แจงว่า ในเรื่องของ E-market เนื่องจากไม่ได้รับงบประมาณในการดำเนินการ ขณะนี้มีตลาดออนไลน์ที่ตลาดจตุจักรในเรื่องสมุนไพรขณะนี้ยังมีเกษตรกรน้อยราย

ผู้แทนสำนักงานมาตรฐานสินค้าและอาหารแห่งชาติ ชี้แจงว่า ขณะนี้มีตลาดกลางสินค้าออนไลน์ DGT ฟาร์ม เป็นแพลตฟอร์มช่องทางหนึ่ง ปัจจุบันเป็นสินค้าแปรรูปเป็นส่วนใหญ่เป็นผลสดจำนวนไม่มากเกษตรกรต้องเป็นผู้ที่นำข้อมูลเข้าสู่ระบบเองและขอให้หน่วยงานเสริมช่วยประชาสัมพันธ์

ผู้อำนวยการกองสมุนไพรเพื่อเศรษฐกิจ ให้ความเห็นว่า ได้รับการประสานจากตลาดไทและมีข้อสั่งการจากอธิบดีเรื่องของการดำเนินการทางด้านการตลาดของสมุนไพรเบื้องต้นและได้กำหนดรายการสมุนไพร ๑๕ รายการ โดยจะมีการจัดกลุ่มและทำประชาสัมพันธ์ให้ชัดเจนเพื่อเปิดตลาดสมุนไพรและเครื่องเทศขึ้นมาเป็นการเฉพาะเพื่อรับกลุ่มผู้ประกอบการรายใหม่

ประธานที่ประชุม ให้ความเห็นว่า ควรใช้ช่องทางตลาดเป็นตัวบังคับให้เกษตรกรต้องมีใบรับรองเป็นการเริ่มต้นกระบวนการ Test ability เพื่อใช้ในการตรวจสอบย้อนกลับฟาร์มจากการ Request ของใบรับรองเป็นต้นทางขบวนการสู่มาตรฐานสากล

รศ.ภญ.รุ่งระวี เต็มศิริฤกษ์กุล ให้ข้อสรุปในข้อ ๗ ระบบตลาด Virtual market มีตลาดปกติ ๒ แห่ง ๑. ตลาดไท ๒. ตลาดกลาง อดก. ขอให้รายงานการดำเนินการและตลาดอิเล็กทรอนิกส์ของ กรมส่งเสริม และ มกอช. ซึ่งยังไม่มี การประชาสัมพันธ์จำเป็นต้องมีแผนช่วยในการดำเนินการ เช่น แผนอบรม โดยเกษตรกรตำบล ให้เกษตรกรพร้อมเข้าสู่ตลาด

ผู้แทนสำนักงานมาตรฐานสินค้าและอาหารแห่งชาติ ให้ความเห็นว่า ในช่วงสถานการณ์ covid ตลาดดิจิทัลมีการเคลื่อนไหวค่อนข้างจะสูง เสนอให้มีการรวมกลุ่มเพื่อสอนวิธีการนำข้อมูล เข้าเพื่อเป็นการเพิ่มช่องทางการตลาดให้กับกลุ่มเกษตรกร

ผู้อำนวยการกองสมุนไพรเพื่อเศรษฐกิจ ให้ความเห็นว่า ควรเลือกเจาะจงตลาดเพราะ หากประชาสัมพันธ์หลายแห่งพร้อมกันความน่าสนใจจะลดลง ในตลาด DGT ฟาร์มของ มกอช. ได้จัดกลุ่มสินค้า มีผัก ผลไม้ สินค้าแปรรูป ข้าวธัญพืช ไข่ ขอให้เพิ่มกลุ่มของสมุนไพร และส่งประชาสัมพันธ์ไปยังเครือข่ายเมือง สมุนไพรซึ่งมีข้อมูลเกษตรกรอยู่แล้วเพื่อประชาสัมพันธ์เกษตรกรที่สนใจเข้าร่วมโดยไม่มีค่าใช้จ่าย

๘. เป้าหมายข้อ ๘ มีข้อกำหนดมาตรฐานสมุนไพรในตำรามาตรฐานสมุนไพรไทย (Thai Herbal Pharmacopoeia, THP) เพิ่มขึ้น ๗๕ รายการ

๙. เป้าหมายข้อ ๙ มีฐานข้อมูลพืชสมุนไพรและภูมิปัญญาการใช้ประโยชน์ของประเทศ ไทย (National Database of Thai Plants and Traditional Knowledge) ๑ ฐานข้อมูล

รศ.ภญ.รุ่งระวี เต็มศิริฤกษ์กุล แจ้งให้ฝ่ายเลขานุการประสานขอข้อมูลผู้แทน สถาบันวิจัยพืชสมุนไพรเพื่อรายงานการดำเนินการตามเป้าหมายข้อ ๘ และเป้าหมาย ข้อ ๙ ยังไม่ได้ดำเนินการ ซึ่งมีลักษณะข้อมูลเป็นข้อมูล Big Data มีลักษณะแตกต่างในการจัดทำและป้องกันการนำไปใช้โดยไม่ขออนุญาต และต้องการเชื่อมต่อข้อมูลระหว่างกรมป่าไม้ กรมอุทยานแห่งชาติ เพื่อกำหนดฐานข้อมูลพืชที่มีในธรรมชาติ กับฐานข้อมูลกระทรวงเกษตรและสหกรณ์เกี่ยวกับข้อมูลเกษตรกรเพื่อใช้ทำข้อมูลเชิงนโยบาย ซึ่งยังไม่มี หน่วยงานรับผิดชอบเป้าหมาย ข้อ ๖, ๗ และ ๙

ผู้อำนวยการกองสมุนไพรเพื่อเศรษฐกิจ เสนอประสานทีมผู้จัดทำ Traditional knowledge ซึ่งมีการเชื่อมต่อกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และได้ MOU กับอนุสิทธิบัตรของ ไทย (กระทรวงพาณิชย์) และจะรายงานข้อมูลให้ฝ่ายเลขานุการ

ผู้แทนกรมป่าไม้ ชี้แจงว่าที่ประชุมการเนินการของกรมป่าไม้เรื่องการสำรวจสมุนไพร ปี ๒๕๖๐ - ๒๕๖๓ ในส่วนข้อมูล ปี ๒๕๖๓ การจัดทำเสร็จเรียบร้อยแล้วโดยมีการจัดทำพิกัด ชนิดพืช ในประเทศซึ่งไม่ได้เผยแพร่ทางออนไลน์ และยังไม่มีการดำเนินการต่อในเรื่องอื่น

๑๐. มีการวิจัยและพัฒนาพันธุ์พืชสมุนไพรและเทคโนโลยีเพื่อผลิตภัณฑ์ ๓๐ เรื่อง/ปี

รศ.ภญ.รุ่งระวี เต็มศิริฤกษ์กุล แจ้งที่ประชุม เนื่องจากไม่ได้รับงบประมาณจึงไม่มีการ ดำเนินการ และไม่มีหน่วยงานรับผิดชอบหลัก ขอให้ประชุมให้ความเห็นเพิ่มหัวข้องานวิจัย และมีการรายงาน หากไม่เป็นไปตามเป้าหมาย โดยรวบรวมงานวิจัยของกรมต่างๆ ในปี ๒๕๖๐-๒๕๖๓ ๓๐ เรื่องต่อปีในเรื่องของ การวิจัยและวัตถุดิบ และเห็นควรให้มีคณะกรรมการกำหนดหัวข้อเรื่องส่งให้สภาวิจัยหรือหน่วยงานดำเนินการ ในเรื่องนี้

ผู้อำนวยการกองสมุนไพรเพื่อเศรษฐกิจ แจ้งที่ประชุมว่า หน่วยงานหลักของเรื่องนี้ คือ สำนักงานพัฒนาการวิจัยการเกษตร องค์การมหาชน (สวก.) รับทุนด้านสมุนไพรจากสำนักงานวิจัยแห่งชาติ (วช.) และมีข้อมูลเก่าซึ่งเป็นหน่วยงานทุนหลักให้ทุนวิจัยด้านสมุนไพร ไม่จำเป็นต้องแต่งตั้งคณะกรรมการเพิ่ม โดยให้ติดตามข้อมูลจาก สวก.

ผู้แทนสำนักพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (สวทช.) เสนอความเห็นที่ ประชุมว่าเป็นหน่วยงานที่ทำวิจัยและมีการทำวิจัยในเรื่องของสมุนไพร โดย สวก. เป็นแหล่งให้ทุนและมีเรื่อง

ของสมุนไพร ปัจจุบันนโยบายการให้ทุนเป็นแบบบูรณาการ ผลงานวิจัยต้องพร้อมที่จะเอาไปทำการผลิตและมีผู้รับเทคโนโลยี ในความคิดเห็นว่าการวิจัย ๓๐ เรื่อง สามารถทำได้ แต่ต้องมองในเรื่องของคุณภาพว่าต้องการระดับไหน

รศ.ภญ.รุ่งระวี เต็มศิริฤกษ์กุล ชี้แจงว่าเป้าหมายหัวข้อที่ ๑๐ มีปัญหาเรื่องการกำหนดทิศทางการวิจัยและพัฒนาพันธุ์พืช การเก็บเกี่ยว ปัญหาของกระทรวงเกษตรในการส่งเสริมคืออะไรและทำวิจัยเพื่อตอบโจทย์ได้ยังไง เช่น เรื่องของกรมพัฒนาที่ดินเรื่อง Land Suitability เรื่องคุณภาพน้ำมันไหล เรื่องพันธุ์ขมิ้นชันและระยะเวลาการปลูก เรื่องพริกไทยไม่ได้คุณภาพ ไม่ได้ทำเป็นงานวิจัยชัดเจน ต้องมีการระดมการแก้ไขปัญหาโดยผู้ทำวิจัยรับฟังให้มีการกำหนดทิศทางจากวัตถุประสงค์ ข้อปัญหา และการแก้ไขปัญหา

ผู้อำนวยการกองนโยบายเทคโนโลยีเพื่อเกษตรกรรมฯ เสนอว่าจากการพิจารณาเป้าหมายทั้ง ๑๐ ข้อ ฝ่ายเลขานุการจะได้รวบรวมเพื่อหาประเด็นที่น่าเสนอให้เกิดความชัดเจนและประสานหน่วยที่เกี่ยวข้องแต่งตั้งคณะทำงานเพื่อเป็นทำจัดทำแผนเสนอคณะกรรมการยุทธศาสตร์สมุนไพรแห่งชาติต่อไป

จากนั้นฝ่ายเลขานุการ ผู้อำนวยการกองนโยบายเทคโนโลยีเพื่อการเกษตรฯ นำเสนอประเด็นการประชุมคณะกรรมการขับเคลื่อนการขับเคลื่อนภารกิจของคณะกรรมการนโยบายสมุนไพร ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ตามที่คณะกรรมการขับเคลื่อนภารกิจของคณะกรรมการนโยบายสมุนไพร แห่งชาติ ได้วางยุทธศาสตร์ด้านการผลิตวัตถุดิบสมุนไพรที่ได้มาตรฐานและมีคุณภาพตรงกับความต้องการของตลาด เป็นการยกระดับและรับรองมาตรฐานแปลงปลูกสมุนไพร ยกกระดับและรับรองคุณภาพวัตถุดิบสมุนไพร การพัฒนาสายพันธุ์ทางการเกษตรและลดต้นทุนการปลูก ในยุทธศาสตร์ ๑ ผลผลิตของสมุนไพร เป้าหมายตัวชี้วัดของยุทธศาสตร์สมุนไพรแห่งชาติ เพื่อขอความเห็นชอบจากคณะกรรมการวัตถุดิบสมุนไพร ดังนี้

๑. พื้นที่ปลูกสมุนไพรที่มีคุณภาพมีจำนวนอย่างน้อยร้อยละ ๓๐ ของพื้นที่ปลูกสมุนไพรทั้งหมด

๒. กลุ่มผู้ปลูกและแปรรูปสมุนไพรที่มีคุณภาพตามข้อกำหนดมาตรฐานมีจำนวนอย่างน้อยร้อยละ ๓๐ ของจำนวนกลุ่มทั้งหมด

มติที่ประชุม เห็นชอบในหลักการของเป้าหมายของแผนปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับคณะกรรมการวัตถุดิบสมุนไพรภายใต้ยุทธศาสตร์ที่ ๑ ส่งเสริมผลิตผลของสมุนไพรที่มีศักยภาพตามความต้องการของตลาดทั้งในและต่างประเทศของแผนแม่บทแห่งชาติ ว่าด้วยการพัฒนาสมุนไพรไทย ฉบับที่ ๑ พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๔ โดยมอบหมายให้ฝ่ายเลขานุการฯ จัดตั้งคณะทำงานขับเคลื่อนพัฒนาผลิตผลสมุนไพรที่มีศักยภาพ เพื่อพิจารณากำหนดเป้าหมายและแผนปฏิบัติงานโครงการกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อขับเคลื่อนพัฒนาผลิตผลวัตถุดิบสมุนไพรที่มีศักยภาพ และส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินงานของคณะกรรมการวัตถุดิบสมุนไพร

๓.๒ แนวทางการขับเคลื่อนการผลิตและพัฒนาคุณภาพวัตถุดิบสมุนไพรของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

การยกระดับการปลูกพืชสมุนไพรด้วยระบบเกษตรกรรมยั่งยืนให้ได้มาตรฐาน GAP หรือ Organic และมีการแปรรูปสมุนไพรเบื้องต้น โดยปริมาณวัตถุดิบสมุนไพรที่มีคุณภาพและเพียงพอในจังหวัดเป้าหมาย ๑๔ จังหวัดเมืองสมุนไพร ได้แก่ จังหวัดเชียงราย ปราจีนบุรี สกลนคร สุราษฎร์ธานี อุดรธานี พิษณุโลก อุทัยธานี สระบุรี นครปฐม จันทบุรี มหาสารคาม สุรินทร์ อำนาจเจริญ และสงขลา รวมทั้งพื้นที่ใกล้เคียงจำนวน ๖๒ จังหวัด รวม ๗๖ จังหวัดโดยกลุ่มเกษตรกรหรือวิสาหกิจชุมชนและสถาบันการศึกษาปลูกสมุนไพรที่มีศักยภาพผลิตพืชสมุนไพรที่ได้มาตรฐานเพิ่มขึ้น ซึ่งกิจกรรม ๑) สนับสนุนกลุ่มเกษตรกรหรือวิสาหกิจชุมชนหรือสถาบันการศึกษาปลูกพืชสมุนไพรตามความต้องการในโรงพยาบาลเมืองสมุนไพร ๑๔ จังหวัด แบบระบบปิดและในรูปแบบแปลงใหญ่ รวมทั้งการแปรรูปวัตถุดิบสมุนไพรเบื้องต้น โดยมีกลุ่มเกษตรกรหรือวิสาหกิจชุมชนหรือสถาบันการศึกษาเป็นผู้ปลูกหรือเป็นผู้แปรรูปวัตถุดิบสมุนไพรเบื้องต้น จำนวนกลุ่มเกษตรกร วิสาหกิจชุมชน จำนวน ๓ กลุ่ม/จังหวัด ทั้งหมด ๖๒ จังหวัด และ ๗ กลุ่ม/จังหวัดใน ๑๔ จังหวัด รวม ๒๘๔ กลุ่ม ๗๖ จังหวัดและจำนวนแปลงต้นแบบสมุนไพรในพื้นที่สถาบันการศึกษาที่อยู่ในเมืองสมุนไพร ๑๔ จังหวัด

กลุ่มเกษตรกรหรือวิสาหกิจชุมชนหรือสถาบันการศึกษาได้รับความรู้การปลูกพืชสมุนไพรตามมาตรฐาน GAP โดยมีเป้าหมายพื้นที่เพาะปลูกสมุนไพรที่ได้มาตรฐาน GAP

วัตถุประสงค์

๑) เพื่อให้เกษตรกรปลูกพืชสมุนไพรตามมาตรฐาน GAP/Good Agricultural and Collection Practices (GACP) ให้ได้วัตถุดิบสมุนไพรที่มีคุณภาพได้ตามมาตรฐานมีสารสำคัญตรงตามความต้องการของโรงพยาบาล ๑๔ จังหวัดเมืองสมุนไพรและจังหวัดใกล้เคียง

๒) เพื่อให้เกษตรกรรวมกลุ่มหรือวิสาหกิจชุมชนและสถาบันการศึกษาปลูก ขยายพันธุ์ รวบรวมวัตถุดิบสมุนไพรเบื้องต้นที่ปลอดภัยให้เพียงพอต่อความต้องการและพร้อมเข้าสู่ระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่

เป้าประสงค์หลัก

๑) ยกระดับการปลูกพืชสมุนไพรให้ได้มาตรฐาน GAP หรือ Organic และมีการแปรรูปสมุนไพรเบื้องต้น โดยปริมาณวัตถุดิบสมุนไพรที่มีคุณภาพและเพียงพอในจังหวัดเป้าหมาย ๑๔ จังหวัดเมืองสมุนไพร ได้แก่ จังหวัดเชียงราย ปราจีนบุรี สกลนคร สุราษฎร์ธานี อุตรธานี พิษณุโลก อุทัยธานี สระบุรี นครปฐม จันทบุรี มหาสารคาม สุรินทร์ อำนาจเจริญ และสงขลา รวมทั้งพื้นที่ใกล้เคียงจำนวน ๔๒ จังหวัดรวม ๕๖ จังหวัด

๒) กลุ่มเกษตรกรหรือวิสาหกิจชุมชนและสถาบันการศึกษาปลูกสมุนไพรที่มีศักยภาพผลิตพืชสมุนไพรที่ได้มาตรฐานเพิ่มขึ้น

เป้าหมาย

๑) จังหวัดเป้าหมาย ๑๔ จังหวัด ได้แก่ จังหวัดเชียงราย ปราจีนบุรี สกลนคร สุราษฎร์ธานี อุตรธานี พิษณุโลก อุทัยธานี สระบุรี นครปฐม จันทบุรี มหาสารคาม สุรินทร์ อำนาจเจริญ และสงขลา และจังหวัดใกล้เคียง

๒) มีกลุ่มวิสาหกิจและแปลงใหญ่เพิ่มขึ้นเพื่อให้เกษตรกรผู้ปลูกสมุนไพรที่มีศักยภาพผลิตพืชสมุนไพรที่ได้มาตรฐาน

- ๓) พื้นที่ปลูกสมุนไพรได้มาตรฐาน GAP/GACP หรือมาตรฐาน Organic
- ๔) ฐานข้อมูลพื้นที่ปลูกพืชสมุนไพรในประเทศไทย (Land Use)
- ๕) มีมาตรฐานการปลูกและการเก็บเกี่ยวพืชสมุนไพรที่มีความสำคัญอย่างน้อย

๒ ชนิดสมุนไพร

๖) เกิดตลาดกลางอย่างน้อย ๒ แห่ง และตลาดอิเล็กทรอนิกส์

แนวทางการดำเนินงาน

พืชสมุนไพร	พืชสมุนไพร ๒๐ ชนิด Products Champions ๔ ชนิด กระจายดำ ไพล บัวบก ขมิ้นชัน (ก.พ.ข) เป็นหลัก และพืชสมุนไพรอื่นอีก ๑๖ ชนิด ได้แก่ ฟ้าทะลายโจร กระจาย กระจับแดง ข่า ขมิ้นอ้อย เพชรสังฆาต มะระขี้นก ว่านชัคมดลูก ว่านหางจระเข้ มะขามแขก พญาออย ชุมเห็ดเทศ ตระไคร้บ้าน กระจวาน เปราะหอม และว่านน้า
รวมกลุ่มวิสาหกิจชุมชน	<ul style="list-style-type: none"> - แปลงรวม มีจุดรวบรวมผลผลิต - แปลงใหญ่มีตลาดรองรับที่แน่นอน เสริมพื้นที่ให้เป็นลักษณะการปลูกพืชผสมผสานมากขึ้น และจะขยายพื้นที่อีกในอนาคต - Plant factory โรงงานผลิตพืชเป็นเทคโนโลยีการปลูกพืชในระบบปิดหรือกึ่งปิด

	<p>ที่สามารถควบคุมสภาพแวดล้อมและปัจจัยต่างๆ ให้เหมาะสมต่อการเจริญเติบโตของพืชได้อย่างสมบูรณ์ เช่น ช่วงคลื่นแสง ความเข้มแสง อุณหภูมิ ความชื้น แร่ธาตุต่างๆ รวมถึงปริมาณก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ โดยแหล่งกำเนิดแสงที่นำมาใช้แทนแสงอาทิตย์จากธรรมชาติ คือแสงจากหลอดไฟ LED ซึ่งให้ความร้อนน้อยกว่าและประหยัดไฟมากกว่าหลอดฟลูออเรสเซนต์ ที่สำคัญคือเลือกสี ความยาวคลื่นแสงตามความเหมาะสมของชนิดพืชและระยะการเจริญเติบโตได้ ซึ่งจะช่วยให้พืชที่ปลูกให้ผลผลิตสูงและผลิตสารสำคัญตามต้องการ</p>
<p>จังหวัดพื้นที่นำร่องพัฒนารวมกลุ่มการปลูกและแปรรูปสมุนไพร ซึ่งเป็นจังหวัดที่กำหนดเป็นเมื่อสมุนไพร ๑๔ จังหวัด</p>	<p>จังหวัดที่เป็นเมืองสมุนไพร ๑๔ จังหวัด และมีโรงพยาบาลที่ผลิตยาตามมาตรฐาน WHO-GMP ได้แก่</p> <p>จังหวัดปราจีนบุรี (โรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร) เชียงราย (โรงพยาบาลพญาเม็งราย) สกลนคร (โรงพยาบาลพระอาจารย์ฝั้นอาจโร) อุตรธานี (โรงพยาบาลห้วยเกิง) สุราษฎร์ธานี (โรงพยาบาลท่าฉาง) พิษณุโลก (โรงพยาบาลบางกระทุ่ม) อุทัยธานี (โรงพยาบาลหนองฉาง) สระบุรี (โรงพยาบาลหนองโดน) นครปฐม (โรงพยาบาลอู่ทอง จ.สุพรรณบุรี) จันทบุรี (โรงพยาบาลเขาคิชฌกูฏ) มหาสารคาม (โรงพยาบาลมหาสารคาม) สุรินทร์ (โรงพยาบาลสังขะ) อำนาจเจริญ (โรงพยาบาลพนา) สงขลา (โรงพยาบาลสิงหนคร)</p>
<p>จัดทำฐานข้อมูลพืชสมุนไพรและแผนที่เหมาะสม</p>	<p>จัดทำฐานข้อมูลพืชสมุนไพร และภูมิปัญญาการใช้ประโยชน์ของประเทศไทย (National Database of Thai Plants and Traditional Knowledge) และจัดทำแผนที่ความเหมาะสมของที่ดินสำหรับปลูกพืชสมุนไพร (Land Suitability)</p>

แนวทางพัฒนา

- ๑) การผลิตแบบอินทรีย์และรับรองมาตรฐาน เป็นแนวทางหนึ่งที่เกษตรกรต้องปรับเปลี่ยนเพื่อให้ได้วัตถุดิบที่ดีนำไปสู่ผลิตภัณฑ์สมุนไพรที่น่าที่เชื่อถือ สามารถเข้าสู่ตลาดสุขภาพได้กว้างขวางขึ้น และสู่สากลได้
- ๒) จัดทำแผนงาน/โครงการต้นแบบ บูรณาการตั้งแต่ต้นน้ำ กลางน้ำและปลายน้ำ โดยมีความร่วมมือกับผู้ประกอบการ/ผู้ซื้อวัตถุดิบ เพื่อทำให้เกิดผลเป็นรูปธรรม
- ๓) พัฒนาศักยภาพและเพิ่มขีดความสามารถของวิสาหกิจชุมชนสมุนไพร หาท่างเชื่อมโยงกับเครือข่ายตลาดใหม่ๆ เช่น ร้านสุขภาพ ร้านแนว Modern trade
- ๔) จัดทำระบบฐานข้อมูลและคลังความรู้ด้านการผลิต กลุ่มผู้ผลิต ข้อมูลวัตถุดิบสมุนไพร และผู้ค้า
- ๕) อนุรักษ์และขยายพันธุ์สมุนไพรที่จำเป็น เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้และกระจายพันธุ์

มติที่ประชุม เห็นควรให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องตามแผนแนวทางการขับเคลื่อนการผลิตและพัฒนาคุณภาพวัตถุดิบสมุนไพรของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ รับเรื่องกลับไปพิจารณาความสอดคล้องในการดำเนินงาน

ระเบียบวาระที่ ๔ เรื่องอื่น ๆ

ร่าง ระเบียบวาระการประชุมคณะกรรมการนโยบายสมุนไพร ครั้งที่ ๑/๒๕๖๓

วันที่ ... เดือน... ๒๕๖๓ เวลา ... น. ณ ...

โดย ผู้อำนวยการกองสมุนไพรเพื่อเศรษฐกิจ นำเสนอเพื่อทราบหัวข้อ ระเบียบวาระที่ ๓ เรื่องสืบเนื่องจากการประชุมครั้งที่แล้ว (การประชุมคณะกรรมการนโยบายสมุนไพรแห่งชาติ ครั้งที่ ๑/๒๕๖๒ เมื่อวันที่ ๒๓ กันยายน ๒๕๖๒) และระเบียบวาระที่ ๔ เรื่องเพื่อพิจารณา ดังนี้

ระเบียบวาระที่ ๓ เรื่องสืบเนื่องจากการประชุมครั้งที่แล้ว

๓.๑ รายงานผลการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ตามมาตรา ๗ (๔) และ (๕) แห่งพระราชบัญญัติผลิตภัณฑ์สมุนไพร พ.ศ. ๒๕๖๒

๓.๒ กลไกการขับเคลื่อนแผนงานด้านผลิตภัณฑ์สมุนไพรแห่งชาติ (อนุกรรมการ)

๓.๓ รายงานความก้าวหน้า การดำเนินการการบังคับใช้กฎหมายลำดับรองภายใต้พระราชบัญญัติผลิตภัณฑ์สมุนไพร พ.ศ. ๒๕๖๒

๓.๓.๑ กฎหมายลำดับรองที่ออกตามความในพระราชบัญญัติผลิตภัณฑ์สมุนไพร พ.ศ. ๒๕๖๒

โดย เลขาธิการคณะกรรมการอาหารและยา

๓.๓.๒ กฎหมายลำดับรองว่าด้วยการส่งเสริมผู้ประกอบการผลิตสมุนไพร

โดย อธิบดีกรมส่งเสริมการเกษตร

๓.๓.๓ กฎหมายลำดับรองว่าด้วยการส่งเสริมผู้ประกอบการผลิตผลิตภัณฑ์สมุนไพร

โดย อธิบดีกรมส่งเสริมการเกษตร

๓.๔ ความก้าวหน้า แผนงานวิจัยและนวัตกรรมสมุนไพรและการแพทย์แผนไทยเพื่อเศรษฐกิจ

โดยผู้แทนคณะอนุกรรมการวิจัยและนวัตกรรมสมุนไพร

ระเบียบวาระที่ ๔ เรื่องเพื่อพิจารณา

๔.๑ รายงานผลและแผนการดำเนินงาน โดยปลัดกระทรวงสาธารณสุข (ประธานคณะอนุกรรมการยุทธศาสตร์สมุนไพรแห่งชาติ) ปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (ประธานคณะอนุกรรมการวิจัยและนวัตกรรมสมุนไพร) ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (ประธานคณะอนุกรรมการวัตถุดิบสมุนไพร) ปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม (ประธานคณะอนุกรรมการส่งเสริมอุตสาหกรรมและผู้ประกอบการผลิตภัณฑ์สมุนไพร) ปลัดกระทรวงพาณิชย์ (ประธานคณะอนุกรรมการส่งเสริมภาพลักษณ์และการตลาดผู้ประกอบการตลาดสมุนไพร)

๔.๒ รายงานอ้างอิงเพื่อขออนุญาตขึ้นทะเบียน (Positive list) โดยวิธีจัดแจ้งของผลิตภัณฑ์สมุนไพร โดย เลขาธิการคณะกรรมการอาหารและยา

๔.๓ แนวทางและมาตรการส่งเสริมผู้ประกอบการภายใต้พระราชบัญญัติผลิตภัณฑ์สมุนไพร พ.ศ. ๒๕๖๒

๔.๓.๑ แนวทางและมาตรการส่งเสริมผู้ประกอบการผลิตสมุนไพร โดย อธิบดีกรมส่งเสริมการเกษตร

๔.๓.๒ แนวทางและมาตรการส่งเสริมผู้ประกอบการผลิตผลิตภัณฑ์สมุนไพร โดยอธิบดีกรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก

ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่ประชุม

ผู้แทนกรมส่งเสริมการเกษตร ชี้แจงว่า จากระเบียบวาระที่ ๓.๓.๑ กฎหมายลำดับรองที่ออกตามความในพระราชบัญญัติผลิตภัณฑ์สมุนไพร พ.ศ. ๒๕๖๒ ในการประชุมคณะทำงานได้เคยหารือในหัวข้อเกี่ยวกับ เรื่อง มาตรการส่งเสริมผู้ประกอบการผลิตสมุนไพร และกรมส่งเสริมการเกษตรเสนอว่ากระทรวงเกษตรและสหกรณ์จะต้องมีกฎหมายลำดับรองไปนำเสนอต่อคณะกรรมการนโยบายสมุนไพรแห่งชาติและมีความเห็นว่า

ในเรื่องส่งเสริมผู้ประกอบการผลิตสมุนไพรควรเป็นการออกกฎหมายในภาพรวมของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ฝ่ายเลขานุการฯ ชี้แจงว่า ได้เคยหารือกฎหมาย กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกในเรื่องกฎหมายลำดับรองที่ออกตามความในพระราชบัญญัติผลิตภัณฑ์สมุนไพร พ.ศ. ๒๕๖๒ ถึงความจำเป็นในการออกมาตรการส่งเสริมผู้ประกอบการผลิตสมุนไพร ทั้งนี้ กองกฎหมายแจ้งว่าให้ดำเนินการโดยพิจารณาภารกิจของกระทรวงซึ่งในเรื่องของการส่งเสริมผู้ประกอบการ (เกษตรกร) ถือเป็นภารกิจหลักในการดำเนินงานของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และหากมีการอื่นตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์เห็นว่ามีความจำเป็นที่จะต้องออกมาตรการส่งเสริมผู้ประกอบการเป็นการเพิ่มเติมให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ออกมาตรการในการส่งเสริมผู้ประกอบการได้

ประธานที่ประชุม มีความเห็นว่าในเรื่องของการส่งเสริมการผลิตสมุนไพรเกี่ยวข้องกับกรมส่งเสริมการเกษตร และขณะนี้พืชทั่วไปยังไม่มีกฎหมายเฉพาะพืชสมุนไพรทั่วไปจึงยังไม่มีควมจำเป็นในการออกกฎหมายลำดับรอง และเห็นควรให้กรมส่งเสริมการเกษตรไปพิจารณาแนวทางและมาตรการในการส่งเสริมผู้ประกอบการผลิตสมุนไพรต่อไป

มติที่ประชุม รับทราบ ร่าง ระเบียบวาระการประชุมคณะกรรมการนโยบายสมุนไพร ครั้งที่ ๑/๒๕๖๓

ปิดประชุมเวลา ๑๒.๓๐ น.

(นางสาวกัลยาภัสร์ แก้วขาว)

นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ
กองนโยบายเทคโนโลยีเพื่อการเกษตรฯ
ผู้จัดรายงานการประชุม

(นางสาวสุนณา มณีพิทักษ์)

นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ
กองนโยบายเทคโนโลยีเพื่อการเกษตรฯ
กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
ผู้ตรวจรายงานการประชุม